

MELLAN SKÖLDARNA

UTGES AV FÖRENINGEN SLÄKTEN SCHILDT I SVERIGE

Kära fränder,

Något försenat för att fira Finlands 100 år som fritt land kommer detta blads innehåll att beröra just Finland. I nutid finns många tecken på att nära band knyts mellan Sverige och Finland på hög politisk nivå och trots att ländernas vägar skildes för snart 210 år sedan har vi vår långa gemensamma bakgrund och många kvarvarande principer finns ännu på båda sidor om Bottenhavet och Bottenviken.

✧ Föreningens släktmöte ✧

Den 14 april gick föreningens tionde släktmöte av stapeln och drygt 20 medlemmar deltog i själva föreningsmötet, efterföljande föredrag och i middagen. Lokalen – Mornington hotell – var densamma som för tre år sedan, släktmötet hålls ju med tre års mellanrum. Mötet valde en i stort oförändrad styrelse. Ulrika Kjerrulf slutar men fortsätter som redaktör för detta medlemsblad och Eva Schildt blir ny styrelseledamot. Som revisorsuppleant valdes David Nordlöf. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för de tre gångna åren, medlemsavgiften är oförändrad 150 kr eller mer för den som så känner.

Föredraget hölls av föreningsmedlemmen Lars Karlsson. Lars är ättling till Barbro Catharina, barnbarn till Årbys Jürgen Schildt, och han bebor Klivinge gård som hört till Årby. I föredraget berättade Lars om Klivinges historia som sträcker sig bakåt till 1600-talet. Man vet att Anna Kruus efter Jürgens död gifte om sig med Peder Stråle och paret bosatte sig på gården. Därefter blev Jürgens och Annas dotter Maria och hennes

man Gustaf Planting-Gyllenbåga ägare. Då byggdes nuvarande gårdshus, med samma takkonstruktion som Årby fick efter branden där, och Klivinge blev ett säteri. Huset är i ett plan med en jättelik vind. Föredragshållaren har alltså släktskap med ett barnbarn till Jürgen på Årby, Barbro Catarina. Hon levde mellan 1677 och 1720 och var gift med Peter Hjertstedt, en driftig man som bland annat var borgmästare i Vimmerby. Än idag finns borgmästargården där kvar. Peter Hjertstedt ägde Gunnekulla i Frödinge och från den orten härstammar Lars på farsidan. För oss för väl tankarna kring Frödinge till ostkaka!

Vid den efterföljande middagen var vi placerade vid två långa bord och alla tycktes ha någon att prata med. Inslaget av unga deltagare var påfallande och glädjande. Trots att alla i släktföreningen ju inte är så nära befryndade med varandra så var stämningen varm och hjärtlig. Många har lärt känna varandra under höstminglen, som föreningen anordnar varje år och som ju även de hålls på Mornington hotell.

Glada släktingar samlade till släktmöte på Mornington den 14 april.

Finlands sak var vår

Evert Schildt som frivillig läkare i Finland 1941

När Finland förra året firade 100 år som självständig stat kunde man konstatera att landet under sitt första sekel fyra gånger gått i krig för att värna sin självständighet. Några av oss minns Vinterkriget, som inleddes när Sovjetunionen den 30 november 1939 angrep Finland. Efter några månaders tapper kamp tvingades Finland till en bitter fred i mars 1940.

När den ryska armén senare förflyttades för att möta det tyska angreppet på östfronten såg Finland en möjlighet att kunna återta förlorat land, främst Karelen. Därmed inledde Finland Fortsättningskriget, som med stöd av Tyskland pågick till i september 1944.

Det ryska angreppet på vårt broderland 1939 berörde oss svenskar och många önskade att Sverige skulle gå in i kriget på Finlands sida. Detta hindrades av vår neutralitet men avsevärd hjälp gavs inofficiellt genom organisationer och enskilda på olika sätt med pengar, förnödenheter och krigsmateriel. Många män anmälde sig dessutom som frivilliga och bildade frivilligkårer, som beräknas ha omfattat bortåt 9 000 man.

Bland dem som ville göra en personlig insats för Finland var min far Evert Schildt (1899–1977). Han var sedan ungdomen en varm Finlandsvän och hade etablerat vänskap med flera medlemmar av den finska

Schildt-grenen. Som läkare hade han också en önskan att skaffa sig kunskaper i krigskirurgi för att vara förberedd om även Sverige skulle dras in i det pågående världskriget. Han var nu 41 år och lasarettsläkare i Finspång, en bruksort i Östergötland, och gift med Anna. De hade fyra barn i åldrarna 3 – 13 år. Efter moget övervägande och i samråd med sin hustru anmälde han sig för att under en period tjänstgöra som läkare. Det tycks ha skett genom förmedling av Svenska Röda Korset, som placerade honom som överläkare vid ett krigssjukhus nära Kuopio. Sjukhuset var inte avsett att ge de sårade vad man kallar första hjälpen. Den hade de redan fått vid fronten varifrån de, när det blev möjligt, transporterades till ett krigssjukhus. Där skulle finnas förutsättningar för mer kvalificerad vård. Brist på personal av alla slag och sjukvårdsmaterial var besvärande men fick accepteras eftersom landet var i krig.

Under de sex veckor som Pappas tjänstgöring varade skrev han dagbok med korta notiser så gott som varje dag. Det råder ingen tvekan om att dagboken skrevs för eget bruk. Den har bevarats och efter mer än 70 år har familjen sett ett värde i att efterkommande får tillgång till den. År 2011 tog jag mig för att renskriva den. Släktföreningens medlemmar kan här ta del av ett första utsnitt av anteckningarna med den omständliga avfärden samt ankomsten till Tarinaharju. Ytterligare ett utsnitt kommer i nästa medlemsblad.

Gunilla Schildt

FINLANDSRESAN 10.10 – 24.11 1941, del 1

10.10

Avresa kl 6.26, litet före soluppgången. Uppstigning kl 5.15. Anna och jag sågo en otroligt vacker soluppgång över Glan. Hade en hel timmes uppehåll i Norrköping och togo en kort promenad ned till hamnen. Förfriskningar i järnvägsrestauranten i Norrköping. Tåget kom till Stockholm först kl 11.47.

Sände sakerna med stadsbud till hotell Gillet och åto lunch på Norma. Efteråt gingo vi till hotellet. Telefonerade till Einar Key, som ville träffa mig kl 15.30 i sin bostad Kungsholmstorg 10. Bilade vi så till Röda Korset, Artillerigatan 6 och mottogos av överstelöjtnant Rydman, senare av generalsekreteraren friherre Stiernstedt. Fick introduktionsbrev, undertecknat av Prins Carl. Förrådsförvaltaren kunde ej anträffas, varför jag gick till UD. Här var lunchtid till kl 14.15, varför jag gick hem till hotellet. Telefonerade härifrån till Röda Korset varvid meddelades att förrådsförvaltaren skulle träffas kl 14.30. Ilade åter till UD och fick fylla i formulär och lämna fotografier. Uppsalakamraten Lennart R låtsades ej känna igen mig. Skulle få hämta passet kl 11 följande dag.

Tog spårvagn till RK:s förråd Kungsholmstorg 6 och fick bra mundering: trenchcoat med kamelhårsfoder, vapenrock och byxor. Tog alla kläder upp till Key, som på kort stund kom. Fick diverse ”tips” om personer och verksamhet. Bil till Fröjd på Stureplan för litet ändring och komplettering. Skulle ha skärmmössa, lägermössa och damasker. Lovades att försöka få sakerna färdiga. - - - -

Vi åto så middag på Anglais, där vi råkade Anna och K. H. Giertz, med vilka vi språkade. Så på Dramaten med faster Signe. - - - - Gingo så hem till hotell Gillet.

Kommentarer: Resan Finspång–Norrköping företogs med tåg, privatbilar hade vid denna tid rekvirerats av Kronan.

Einar Key var en äldre, framstående kirurg, här ambulanschef i Finland.

Prins Carl, kung Gustaf V:s bror, var ordförande för Svenska Röda Korset.

Anna och KH Giertz var nära gamla vänner till Anna och Evert.

LÖRDAGEN 11.10

Gjorde oss ingen brådska med uppstigningen. Gingo till MEA och köpte två "beredskaps-skjortor" med slips. Jag fick nämligen ut modell 39. Togo en promenad runt Blasieholmen i härligt klart, men litet kallt väder. Så gingo vi på UD och konstaterade att lokalerna behövde repareras och snyggas upp. Fick genast passet. Ingen avgift. Det var s k kabinettpass, ett stort pampigt plakat. Rusade så till Statens Handelskommission, Kungsträdgårdsgatan 10. Fick efter väntan företräde hos en kontrollör Karlberg. Fick skriva på en blankett och komma tillbaka "strax före 3". Så till finska konsulatet för visering, som gick snabbt, Birger Jarlsgatan 18. Så till finska legationen på Strandvägen för att få träffa löjtnant Helsingius. Kort besök.

Gingo så hem att vila ett slag. Så lunch på Sturehof och till Handelskommissionen som reducerat min begäran betydligt. Fick dock med:

500 gr smör, 250 gr ost, 100 gr kaffe, 2000 gr socker, 1000 gr fiskkonserver (svenska), 2000 gr köttkonserver och 2000 gr kex. För att få utföra varorna erlägges en avgift om kr 2:- dock ej på kommissionen utan på postgiro! Vi rusade på NK, satte in pengarna och åkte upp till livsmedelsavdelningen. Efter mycket spring hit och dit blev allt klart. Sammanlagda kostnader omkring 25 kr. Så till hotellet igen. Efter ängslig väntan (lördagskväll) och påringningar kommo först kläderna och så varorna. Jag bytte om och vi gingo med de civila kläderna till Davids. Så åto vi sen middag på Anglais och tidigt i säng.

Kommentarer: Modell 39 hänsyftar på de militära kläderna.

UD var vid denna tid inrymt i ett gammalt palats vid Blasieholmstorg, där utrikesministern också hade sin bostad.

David Wretling var Annas äldste bror, skulptör och bosatt i Stockholm.

Evert Schildt inför avfärden till Finland.

SÖNDAGEN 12.10

Väckning kl 7. Togo bagaget i en bil, sedan vi druckit the på rummet. Kö i Aero transports kiosk på Nybroplan. Biljetter beställda av legationen. Fritt bagage endast 15 kilo. Övervikt, vilket finska legationen fick betala. Anna fick ej följa med längre. In i bussen och ut till Bromma. Lång ceremoni med pass, tull och pengar. Blev ej visiterad alls, troligen tack vare Röda Korsuniformen.

Embarkerade kl 9 och startade precis. Eftersom det var min första flygres, så var jag mycket nyfiken. Planet var 3-motorigt och hette "Vikingaland". Otroligt trångt i kabinen med 15 passagerare och fullsatt. Lyftningen märktes ej, stego mycket snabbt. Vackert väder, snart mycket disigt. Gingo på 200-300 m. Följde kusten åt NO över Ålandshav och Åland. Flera täta snöbyar, den första snön för året. Passerade över Mariehamn omkr kl 10. Efter ytterligare en timme ungefär voro vi i Åbo. Skyntade det bomb- och eldhärdade slottet. Uppehåll 20 min med promenad.

Start i vackert väder. Först en sväng norrut i underbart sjörikt landskap. Så rakt på H-fors, som vi nådde på en timme. På Malms flygfält 4 jaktplan och 5 bombplan, alla tyska. Krevadhål med vatten i på flera ställen. I Åbo vittnade knäckta flaggstänger och sönderslagna ledningsstolpar jämte lagade krevadhål om samma bomber. In i buss och till Aero-kontoret i Royals hus längst upp i Esplanaden. Christoffer mötte med sin mor Mila, som genast lade bort titlarna. Sedan pass och livsmedelskort klarats bjöd de på lunch på Royal med en sup, ett glas rödvin och ett glas punsch till kaffet. Matsedeln lite strävare än hos oss med enbart fisk och "cellulosa" på smörgåsbordet. Dock hackad kalvkotlett, givetvis mot kupong.

Telefonerade till prof. Leikola, först vid tredje försöket fick jag fatt på honom. Skulle få audiens påföljande dag kl 9 – ändrades senare till kl 11. Ringde också till Brofeldts och träffade Asta. Skulle senare ringa för att tala med Simo. Lunchen tröttsam och Mila gick hem. Christoffer följde mig till hotell Societetshuset intill järnvägsstationen. Rum där bekostas av Sanitetskommandot. Bra stort rum, redan mörklagt. Brofeldts telefon sönder, men efter en stund ringde Simo. Sivert Lindvall och hans assistent Ingelman-Sundberg skulle avresa och hade bjudits på middag. Jag inbjöds delta.

Christoffer fick nu alla varor utom ½ kilo choklad till Asta B och några kexrullar som jag behöll själv. Så gick han och jag störtade till Brofeldts. Charmant hem. Liten cocktail. Så bensinbil (ovanligt även här) till Societetshuset. - - - - -

Kommentar: Christoffer Schildt tillhörde den finska grenen av släkten och var Everts goda vän och, liksom sin mer kände bror Göran, son till författaren Runar Schildt. Senare chef för den svenska radion i Finland.

Asta och Simo Brofeldt var goda vänner, han kirurgiprofessor i Helsingfors.

MÅNDAGEN 13.10

Låg länge. Christoffer ringde pinsamt tidigt och tackade för varorna. Kl 11 hade jag letat mig till Sanitetskommandot vid Norra Hesperiegatan 17. Fick vänta omkring en timme. Fick så kommandering till Tarinaharju och biljettrequisition. Bjöds på frukost (mjölgröt utan socker eller sylt, skinnpotatis, kokt salt strömming, rödbetor, 1 glas mjölk). Hungrig!

Så till stationen. Efter fyra försök kom jag rätt och fick min biljett. Tog så en promenad nedåt hamnen och upp på Senatstorget, kunde ej komma in i kyrkan! Så hem att vila. Ringde B. som bjöd på middag i sitt hem och dit skall jag nu gå.

Hade lite svårt i mörkläggningen att hitta vagnen. Delade kupé med en ung fänrik (vänrikki) vid luftvärnsartilleriet, även flygare, Terässalmi. Gick till sängs nästan genast eller omkring 20.30. Sov skapligt, kupéer o.s.v. allt litet sämre här än hemma. Fänriken gick av kl 7 i S:t Michel. Skulle själv byta vagn i Pieksämäki (mäki = backe). Ingen kunde svenska, men jag ropade ivrigt Kuopio och kom rätt. Omöjligt att få reda på tågets avgångstid. Med risk att ej komma med, smet jag in i en servering; fick kaffe och en bit bröd utan smör, men med en köttbit. Hann tåget. Efter 2-3 timmar i Kuopio. Möttes av professor Hämäläinen och doktor Kiiskinen. Hade på tåget träffat en sanitetsmajor (han gick på i Piäksämäki och hjälpte mig tillrätta). Efter ytterligare en halvtimmes resa kom jag till Siilinjärvi och möttes av två man samt Cyrus Moberg. Omkr. 55 år.

Promenad till sjukhuset, installering. Lunch, god riklig enkel mat: välling, smör utan ransonering, likaså mjölk, bröd, kålrotpudding med "köttsås". Träffade Nelander, Norrby och Wasz-Höckert, alla vänliga och bra på alla vis. Efter diverse konferenser, rond. Omkring 250 patienter; de flesta infekterade frakturer, många amputationer. Svårt hålla allt i huvudet. Efter the och middag (kålpudding, gröt, mjölk, smör, bröd, potatis, allt utan ransonering) slutades dagen med härlig finsk badstuga. Hade strax förut telegraferat och skrivit hem, även brev till överfältläkare Nordlander.

Kommentar: Terässalmi torde vara fänrikens efternamn.

Eftersom Tarinaharju var sanatorium fanns där sannolikt ett eget lantbruk för att patienterna skulle få näringsrik kost, vilket bidrog till att kosthållet i krigstiden var så pass bra.

ONSDAG 15.10

Sov utmärkt i en otroligt smal järnsäng för öppet fönster. Stort bra rum, enkeldörr till Moberg, med vilken man delar tvättställ. Tiggde av husmor en potta som kom och en sänglampa som ej kom. Riggade upp ett medhavt ljus i ett konjaksglas som fanns i ett skåp. Klosett delas med sköterskorna, vilket är litet besvärligt (för dem).

The kl 7.45. Så rond. Tog endast en avdelning grundligt och dock drog rondan ut till 11.30. Ej bra ordning. Mycket tråkiga kontrakturer, endast en gymnast. Två sköterskor tala bra svenska, en dåligt och två ej alls. Höckert bra tolk. Skall nu försöka få ordning på allt. Gossarna äro för optimistiska och för säkra, men jag skall försöka tämja dem med lugn och fasthet. De påstår att jag är hitsänd genom Keys försorg. Nelander skall transporteras bort till annat avsnitt.

På middagen tog jag en promenad ned i det lilla samhället, ivrigt begäpad av hela befolkningen, Här är ganska kallt, på dagarna -2 – 3 grader C. På sjöarna tunna isar. Inomhus varmt och gott och obegränsad

varmvattensmängd. Permitterade gossarna på bio. Satt själv hemma och läste Mårtenssons gallbok. Tog som vanligt in svenska grammofonprogrammet och nyheterna efteråt. Alla samlas hos mig vid nyhetsdags. Radion, ett lån från maskinmästaren, står i mitt rum. Tidigt i säng.

Kommentar: Kontrakturer uppstår vid bl a benbrott då muskler dras ihop och leden blir närmast fixerad i ett visst läge.

Tarinaharju Sanatorium.

TORSDAGEN 16.10

Sovit som en stock. I går kväll fingo vi synnerligen eleganta smörgåsar på rummen – tidigare mycket enkla. Pojkarna jobbade. De anser det beror på att jag ”imponerat”.

Mattiderna äro: 7.45 the med dopp, kl 10.30 frukost, kl 14.00 the eller kaffe med dopp, kl 16.30 middag, kl 20.00 smörgås med mjölk på rummen. Ransoneringen har jag ej sett, av naturliga skäl tager man minimum av t ex smör. Mjölk rikligt. På två dagar ej vare sig fisk eller kött. Till frukost får man välling och någon frukt, grönsaks- eller makaronipudding, middag liknande samt rågmjölsgrot. Alltid mjölk, smör och bröd samt potatis. I dag gick jag en riktig upprepningsrond, som tog många timmar. Åtminstone i detta stadium frapperas man av alla fula kontrakturer, följd av en, enligt min mening, alltför långt driven fixation i gips. Fingrar och tår, händer, armbågar, axlar, knän och höfter o.s.v. äro praktiskt taget alla mer eller mindre stela. Den stackars gymnasten får gno otroligt – ensam med 250 patienter, av vilka säkert 100 behöver hjälp.

Cyrus Moberg har ett hett humör. I dag avstyrde jag bråk med Norrby, som fick av M, tillsägelse att ”hålla käft” på rondan. Lade idag min första gips på ett förfärligt infekterat fotskott. Patienten sade ”hyvä”. Genomlyste tre lungor. Voro idag bjudna på kaffe till ordinarie sanatorieläkaren Seppä (=smed). Vetebröd, pepparkakor, sockerkaka och riktigt kaffe. Frukost: grönsakssoppa, gröt, ännu ej sett kött!

Rättelse

Redaktören råkade i förra medlemsbladet under rubriken Mingel i november ange namnet Helga som förnamn till Gerda Wegener, den person som spelades av Alicia Wikander i filmen The Danish girl. Beklagat detta.

Personalia

Anna Mathilde Schildt, född 1990, och *Andreas Holewa* vigdes 22 juni 2017. Anna är dotter till *Peter Schildt* och *Christina Herrström*, Stockholm

Jürgen Ulrik Schildt, född 1961, och *Anette Christina Forsberg* vigdes 23 september 2017. Tillsammans har de dottern *Jonna Schildt*, född 1991. Ulrik är son till *Jürgen* och *Anna-Lisa Schildt*, Karlstad

Sten Wilhelm Schildt, född 1928, avled 4 februari 2018. Sten efterlämnar makan *Inger* och sönerna *Styrbjörn* och *Jürgen* med familjer.

*Må Golfströmmen även i år ge oss en god sommar och en inte alltför kall vinter
fram till nästa medlemsblad kommer önskar:*

Styrelsen

Ordförande	Annika Schildt
Sekreterare	Christina Schildt -Zachrisson
Skattmästare	Johan Schildt
Ledamot	Sara Herring
Ledamot	Eva Schildt
Suppleant	Johannes Schildt

Redaktör Ulrika Kjerrulf

Skräddarbacken 2, 827 92 Ljusdal,

Layout: Johan Schildt

Föreningen SLÄKTEN SCHILDT i Sverige

www.schildt.me
info@schildt.me